

Afscheid Karst Hoogsteen (WMD)

‘Drinkwatersector moet blijven innoveren!’

In april 2016 gaat directeur Karst Hoogsteen met pensioen, na in totaal 36 jaar bij Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD). In die periode groeide WMD uit tot een professioneel drinkwaterbedrijf met vakkundige medewerkers die zorgen voor een betrouwbare drinkwatervoorziening in Drenthe. Maar er is meer.

Gedurende zijn gehele carrière heeft Hoogsteen gezocht naar verbindingen tussen blauw en groen, tussen water en natuur. Drinkwaterbedrijf WMD is als natuurbeheerder regelmatig betrokken bij projecten om natuur te ontwikkelen. Tegelijkertijd is nauw samengewerkt met boeren, natuurbeschermers en gemeenten en provincie om het grondwater te beschermen. ‘Door te investeren in slim natuur- en waterbeheer stellen we onze drinkwatervoorziening op de lange termijn veilig’, aldus Hoogsteen. ‘Een mooi voorbeeld is het project Hunzedal dat we eind vorige eeuw zijn gestart met

het Wereld Natuurfonds en Stichting Het Drentse Landschap. Begonnen als een functiestapelingsproject van natuurbeheer en drinkwaterproductie, maar uitgegroeid tot een succesvolle natuurontwikkeling, inclusief waterberging en de hermeandering van de Hunze.’

‘Via de invalshoek ‘samenwerking’ hebben wij bij WMD in de loop van de jaren veel innovatieve concepten kunnen uitwerken. Niet alleen in combinatie met natuurbeheer, maar zeker ook in de productietechniek. Zo hebben we samen met Waterschap

Vechtstromen de Puurwaterfabriek ontwikkeld, die industrieel water levert aan de NAM. De kennis die daar is ontwikkeld, hebben we inmiddels ook kunnen verkopen aan Kazachstan.’

Kennis verzamelen en delen

Hoogsteen heeft er altijd naar gestreefd om alle benodigde vakkennis in huis te houden, om te kunnen inspelen op technologische en maatschappelijke bewegingen. Dat heeft onder meer geleid tot de ontwikkeling en toepassing van innovatieve technieken voor waterzuivering. ‘Zo stond

WMD onder andere aan de wieg van de membraantechnologie, het hergebruik van water voor Wildlands Adventure Zoo en het ontwikkelen van duurzame energie uit drinkwater. Altijd rekening houdend met de effecten van ons handelen op de wereld om ons heen.'

Waterhuishouding Wildlands

Een belangrijk element in de omgeving van WMD is Wildlands, het voormalige Noorder Dierenpark in Emmen. Deze diertuin moest weg uit het centrum van de stad en wilde verhuizen naar een locatie in een grondwaterbeschermingsgebied, grenzend aan het waterwingebied van WMD. Hoogsteen: 'Om dit mogelijk te maken, hebben wij rond 2000 een nieuwe, risicogestuurde benadering van de grondwaterbescherming ontwikkeld. Hierbij wordt van geval tot geval nauwkeurig bekeken welke risico's worden verwacht en hoe die technisch moeten worden ondervangen. Op die manier bleken er activiteiten mogelijk in een grondwaterbeschermingsgebied die je in eerste instantie niet zou verwachten. Belangrijk is dat je ontvankelijk bent voor nieuwe initiatieven en denkt in kansen, in plaats van onmogelijkheden.'

Energie uit drinkwater

Gaandeweg ontstond in de gesprekken met de gemeente en het dierenpark ook het plan om het bedrijfswater ter plekke te gaan zuiveren. Dit leidde tot een innovatieve waterketensamenwerking tussen dierenpark, waterschap en drinkwaterbedrijf, waarbij inmiddels ook andere partijen zijn aangehaakt.

Hoogsteen: 'Door creatief en constructief mee te denken is WMD inmiddels nauw betrokken bij de duurzame water- en energiehuishouding van het nieuwe Wildlands. Zo zuiveren wij het afvalwater van verschillende dieren in het park, in een gesloten kringloop met aparte stromen. Door dit hergebruik is de waterrekening van Wildlands met enkele honderdduizenden euro's per jaar gedaald. Dat effect is nog groter, doordat ook enorm wordt bespaard op de heffingen voor het lozen van afvalwater. Daarnaast wordt met warmtewisselaars energie opgewekt uit onze waterleidingen: wij leveren daarvoor koude in de zomer en warmte in de winter. Dit gebeurt niet alleen voor Wildlands, maar inmiddels ook voor

de schouwburg. Er zijn plannen voor het aansluiten van een verzorgingstehuis en het gemeentehuis. In de nabije toekomst koppelen we nog een WKO-systeem aan dit geheel, zodat we de warmteoverschotten van de zomer en koudeoverschotten in de winter kunnen opslaan in de bodem.'

Sector móét innoveren

'Ik denk dat het belangrijk is dat de drinkwatersector alle kansen moet aangrijpen om te blijven innoveren! Oppervlakkig gezien lijkt het of onze sector na de opbouwfase in de vorige eeuw nu redelijk 'af' is en in een rustige beheerfase is terechtgekomen. Het gevaar daarvan is dat er minder aandacht – en dus geld – is voor kennisontwikkeling. Je ziet de laatste jaren dat toezichthouders en aandeelhouders vanuit de gedachte van risicobeperking minder geld beschikbaar stellen voor innovatie. En dat is jammer, want er komen wel steeds nieuwe uitdagingen op ons af. Vanuit de hoek van de klimaatveranderingen, maar ook door nieuwe stoffen in het oppervlakte- en grondwater. Daar moet je wel tijdig een adequaat antwoord op hebben, en dat kan alleen met kennisontwikkeling. Innovatie houdt je scherp! In dat kader blijft het ook belangrijk dat de drinkwaterbedrijven voldoende financiële ruimte hebben om onderzoek te laten uitvoeren.'

Internationaal

Hoogsteen is van mening dat de Nederlandse kennis en ervaring op het gebied van pu-

blieke drinkwatervoorziening ook moet worden gedeeld met landen waar zuiver en betrouwbaar drinkwater niet vanzelfsprekend is. Sinds de jaren 90 namen verschillende medewerkers van WMD deel aan projecten in Afrika en Indonesië. Eén daarvan was 'Water voor de Masai', een samenwerkingsproject met AMREF Flying Doctors in Kenia. De opbrengsten van Hoogsteens boek 'Smaakmakend Water' waren bestemd voor dit project. Ook was Hoogsteen voorzitter van de Stichting H₂O-partners Sumatra (noodhulp en wederopbouw waterinfrastructuur in het door de tsunami getroffen Noord-Sumatra) en één van de initiatiefnemers van de Stichting Aqua4All. Om de voorziening van veilig drinkwater te verbeteren, is WMD ook al lange tijd betrokken bij ontwikkelingsprogramma's in de vorm van publiek-private samenwerkingen met een groot aantal waterleidingbedrijven in Oost-Indonesië.

Klaar voor de toekomst

Al met al is er de afgelopen decennia veel tot stand gebracht bij WMD. Hoogsteen kijkt met tevredenheid terug op de ontwikkelingen in Drenthe: 'WMD is als kleinschalig, zelfstandig drinkwaterbedrijf helemaal klaar voor de toekomst. We beschikken over de juiste mensen en de juiste kennis om goede service te leveren, en heerlijk, betrouwbaar drinkwater te produceren tegen een heel redelijke prijs. En dat is toch waar we het allemaal voor doen.'

Koninklijke aandacht voor waterzuivering

Op 18 maart heeft Zijne Koninklijke Hoogheid Willem-Alexander de nieuwe Wildlands Adventure Zoo in Emmen officieel geopend, door het onthullen van een plaquette. Tijdens de rondleiding door directeur Frankwin van Beers kwam ook de innovatieve en duurzame waterzuiveringsinstallatie aan de orde, die hier in samenwerking met de WMD-groep is ontwikkeld. Uniek is dat met energie uit leidingwater gebouwen worden verwarmd en gekoeld. Door een slimme combinatie van zuiveringstechnieken in de Waterfabriek wordt al het afvalwater van het park biologisch gezuiverd in een

gesloten kringloop. Zo wordt het geschikt gemaakt als bedrijfswater voor sanitair, schoonmaak en vijvers. Alleen het drinkwater komt uit het leidingnet van WMD. Zo bespaart het park jaarlijks miljoenen liters aan drinkwater.